**የአየር ንብረት ለዉጥ**

የአየር ንብረት ለዉጥ ጠቋሚዎች የሙቀት መጠንመጨመር፣ የዝናብ እጥረት፣ ደርቅ፣ የሰብል አለማፍራትና ረሀብን ያጠቃልላል።

የአየር ንብረት ለዉጥ ከሆኑ ምክንያቶች መካከል የሙቀትመጨመር ፣የባህርጠለልመጨመርና የጎርፍመጥለቅለቅ ፣የበረዶ ግግር መቅለጥ፣ የድርቅ የሰደድእሳትና የአዉሎንፋስ መከሰት ናቸዉ። በተለያዩ ስነምህዳር የሚገኙ እፅዋቶች የዱርእንስሳትም ከአካባቢዉ እንዲጠፉ ምክንያት ሆኗል

## የዱር እንስሳት የአለም ቅርስ

በምስራቅ አፍሪካ የዱር እንስሳት የሚገኙት በደኖች ና በሳር ምድር ነበር።

ለክልሉም ማራኪና ብርቅዬ ናቸዉ

የታወቀ የጎብኝዎች መስህብ ነዉ

ብሔራዊ ፓርኮችና የአደገኛ ጥበቅ ስፍራዎች አሏቸዉ እነዚህም ሀገሮች ኬኒያ ፣ ታንዛኒያ፣ ዩጋንዳ፣ ሩዋንዳና ኢትዮጵያን ያጠቃልላል።

# ለአደጋ የተጋለጡ የዱር እንስሳት ዝርያዎች

በአንድየተፈጥሮአዊአካባቢበእጽዋትናበእንስሳትመካከልሚዛናዊግንኙነትይኖራል።

በሰዎች ጣልቃ ገብነት ምክንያት ባልተጠበቀ ጊዜ የእንስሳት መኖርያ ሲወድም

የዝናባማ አካባቢ ደን ዛፎች በልዩልዩ አገልግሎቶች ሲቆረጡ

በህገወጥ ሲታደኑ

በምስራቅ አፍሪካ ለአደጋ የተጋለጡ የዱር እንስሳት ዝሆን፣ ጎሬላ፣ አቦሸማኔ፣ ነብርወዘተናቸዉ

የአለም የዱር እንስሳት ጥበቃ ድርጅት ከዱር እንስሳት የእንክብካቤ ድርጅቶች አንዱ ነዉ። ከስዊስ ደንብ መሰረት ራሱን ችሎ የተቋቋመዉ እ.ኤ.አ መሰከረም 1 ቀን 1961 ዓ.ም ነዉ።

የሰዎች በተፈጥሮ አካባቢ ጣልቃ ገብነት መንስኤዎችና ዉጤቶች

ፈጣን የህዝብ ቁጥር መጨመር

የደን ሽፋኖችን መጨመር

አግባብ የሌለዉ የተፈጥሮ ሀብት አጠቃቀም

አብዛኛዉ የምስራቅ አፍሪካ ህዝብ የተመሰረተዉ በእርሻና በከብት አርባታ ላይ ነዉ።

ስዚህ ከመጠን በላይ የሳሩ በከብት መጋጡ

የደን ዛፎች የሚቁረጡበት ምክንያት ቤት ለመስራት ፣ የቤት ቁሳቁስ ለመስራትና ምግባቸዉን ለማብሰል ነዉ።

አፈርና የዉሀ ሀብትን የመጠበቅና የመንከባከብ ዘዴዎች

የአፈር አጠባበቅ ዘደዎች

ሀ. ዳግም ድነና፡- የነበሩና የጠፉ ደኖችን የመታደጊያ ዘዴ ዳግም ደነና ይባላል

ለ. ድነና፡- ደን ባልነበረበት ዛፎች ማብቀል እጽዋት ባልነበሩበት ስፍራዎች ችግኞችን የመትከል ተግባር ድነና ይባላል።

ሐ. ጣምራ የደን እርሻ ፦ ገበሬዎች ከእርሻና ከከብት እርባታ ተግባራቸዉ ግር ጎን ለጎን በእርሻ ማሳዎቻቸዉ ላይ ዛፎች ይተክላሉ። አንዱ ጥቅም የተፈጥሮ አከባቢን መጠበቅ ነዉ። ምጣኔ ሀብታዊ ጠቀሜታ አለዉ።ዛፎች ወይም ቁጥቋጦዎች

መ. የእርከን ስራ ፦ በከፍተኛ ስፍራ ጎኖች ላይ የሚሰራና የዝናብ ወቅት አፈር በጎርፍ እንዳይመጣ ይረዳል

ሠ. በከፍተኛ ስፍራ አግድም ማረስ ፦ የሚተገበረዉ በከፍተኛ ስፍራዎች አቀበት ላይ ነዉ።

ረ. ዘር ማፈራረቅ፦ የዘር ማፈራረቅ ጥቅሞች፦

የአፈር መከላትን ይከላከላል

የአፈር ለምነትን ይጠብቃል

ሰብል አጥፊ ነፍሳትን ወይም ተህዋሲያንን ይቆጣጠራል።

*መልመጃ*

ለሚከተሉት ጥያቄዎች አጭር መልስ ሰጡ።

1. የአየር ንብረት ለዉጥ ጠቋሚዎች ምንድናቸዉ?
2. በምስራቅ አፍሪካ ለአደጋ የተጋለጡ የዱር እንስሳት ዝርያዎችን ዘርዝሩ
3. በአብዛኛዉ የምስራቅ አፍሪካ ህዝብ ህይወት በምን ላይ የተመሰረተ ነዉ?
4. የአፈር አጠባበቅ ዘይዎችን ዘርዝሩ
5. ዘር የማፈራረቅ ጥቅሞችን ዘርዝሩ